

'ETEN IS EEN POLITIEKE HANDELING'

Verslag van de WERKPLAATS*) van WILPF NL

Voedsel heeft alles te maken met voedselzekerheid, soevereiniteit en agro-ecologie. Daarover ging de Werkplaats op 10 februari. Inleidster was Hanny van Geel, boerin, bestuurder bij verschillende organisaties en tevens activiste. 'Met eten maak je keuzes, heb je zeggenschap en macht. Het gaat dan niet over 'producenten en consumenten', maar over 'burgers en burgerrechten'.

Daarom is het belangrijk organisaties te steunen die opkomen voor de belangen van kleinschalige boeren en vissers, zoals 'La Via Campesina'.

La Via Campesina

La Via Campesina (vertaling: de weg van de boer(in)) is een wereldwijde beweging van zo'n 200 miljoen kleinschalige boeren met afdelingen in 73 landen en georganiseerd in negen regio's. Voor Europa is dat Europese Coördinatie van La Via Campesina (ECVC). Elke regio heeft een bestuur met vijf mannen en vijf vrouwen. Uit elke regio zitten er twee personen in het wereld bestuur. Het wereld bestuur wordt nog aangevuld met enkele jongeren. Het is een platform van ledenorganisaties. Via Campesina werkt nauw samen met andere bewegingen, zoals Nyéléni, World Forum for Food Sovereignty, een beweging van onderop van boeren, vissers, ontwikkelingswerkers, vrouwen en andere sociale bewegingen van onderaf samen. In Nederland zijn dat bijvoorbeeld 'Nederland Abc' en 'Voedsel Anders'

Voedsel soevereiniteit

Dit is een centraal begrip bij Via Campesina. Het houdt in dat leden van een gemeenschap zelf kunnen bepalen hoe ze hun voedselvoorziening willen inrichten. Ze moeten daarvoor ook toegang hebben tot middelen, zoals: land, water en zaden. Het systeem kan en moet passen binnen de eigen cultuur en gebruik maken van eigen gewassen. Voedselsoevereiniteit moet niet verward worden met voedselzekerheid. Bij voedselzekerheid worden de machtssystemen bijvoorbeeld niet aan de orde gesteld.

Vrouwen

Sinds vroegere tijden zijn het juist vrouwen die landbouwsters zijn en landbouwtechnieken hebben ontwikkeld. Nu nog verbouwen vrouwen voedsel op een manier die bij hen past. Met de komst van machines en de verdere uitvergroting van de landbouw is de landbouw overgenomen door mannen. Vrouwen hebben geen rechten. La Via Campesina pleit voor de versterking van de rol van vrouwen in plattelandontwikkeling, 'Peasant feminism'.

Beleid en bestuur

La Via Campesina richt zich op het beleid en het bestuur binnen de VN: de VN-Mensenrechtenraad (UNHCR - Genève) en de Food and Agriculture Organization (FAO - Rome).

Genoemde vraagstukken spelen niet alleen in de derde wereld maar ook in Europa.

De UNHCR heeft een verklaring opgesteld over de rechten van boeren versus de onschendbaarheid van multinationals.

Agro ecologische visie op voedselproductie

Deze is gebaseerd op een holistische of integrale benadering en vaak ook biologisch.

Na de Tweede Wereldoorlog is er veel veranderd in de landbouw, overal ter wereld: eerst kunstmest en daarna bestrijdingsmiddelen. We hebben eeuwen zonder gekund. Culturen hadden ook ieder eigen verwerkingstechnieken, zoals pekelen enz.

Gemeenschappen hebben toegang tot water, land en (eigen) zaden nodig. Er is dan verbinding tussen de deelnemers in de lokale gemeenschappen. Wie wat maakt en wie deel uitmaken van dezelfde gemeenschap. Er is onderling vertrouwen nodig. De regels van hygiëne die opgesteld worden in de EU voor de industrie zijn vaak een belemmering voor de zelfgemaakte kaas en jam e.d.

Rechten

Belangrijk is dat gemeenschappen en hun leden toegang tot land hebben. Land is tegenwoordig vaak in de handen van banken en van grote ondernemingen. Bijvoorbeeld de Rabobank heeft overal land. In Nederland was landbezit beschermd. In de zestiger jaren is die bescherming verdwenen en wordt de grond steeds duurder. Voor boerenzonen en –dochters is het bijna niet mogelijk om het land van hun vader te kopen en voor buitenstaanders is er ook geen land. Nu huren ze land. EU-landen uit Oost- Europa moesten bij toetreding de markt voor grond vrijmaken. Grote coöperaties als Rabobank en Friesland/ Campina gedragen zich als multinationals. Ze zijn niet meer kleinschalig. Pas sinds 50 jaar worden er door boeren leningen afgesloten, de grondprijs stijgt en is in 15 jaar verdubbeld. Op VN-niveau creëert men nu regelgeving: recht op inkomen, zaden, land, rechten voor vrouwen, milieu en bestaansrecht Dit valt onder mensenrechten

Een raamwerk waarop boeren zich kunnen beroepen is UN Declaration on the Rights of Peasants and Other Workers in Rural Area.

Teken de petitie aan de EU om deze declaratie te steunen: <https://peasantsrights.eu>.

Wat te doen?

In Nederland zetten onder meer de 'Vereniging voor Voedselsoevereiniteit' en 'Voedsel Anders' zich in voor de toekomst van kleine boeren.

Op VN-niveau is men bezig met het opzetten en vastleggen van rechten van degenen die het platteland bewerken.

Wat kan ieder van ons doen?

Samenwerken en steunen van eerdergenoemde organisaties, zowel internationaal, nationaal en in de eigen omgeving.

Kennis en bewustzijn vergroten over wat we eten, waar het vandaan komt en onder welke omstandigheden het is gemaakt.

Genoemd wordt ook het boek Weerbarstig Erfgoed van Sieth Delhaas. Het beschrijft de gevolgen van globalisering in Kenia. Veel van de problemen die in de lezing zijn besproken, komen daarin aan de orde.

Zie ook:

<https://youtube.com/watch?v=d6AotHwUK7U> ,over mensenrechten voor boeren

en <https://fian.nl/video-dutch-delegation-at-nyeleni-europe-2016>

*) Doel van de Werkplaats is informatieverschaffing en bewustwording over thema's die te maken hebben met complexe wereldwijde problemen, zoals: de bestaande verschillen tussen vrouwen en mannen; oorlog en vrede en de groeiende kloof tussen arm en rijk. Dit vanuit het perspectief: 'Een andere wereld is mogelijk'.